

Posudek oponenta diplomové práce

Renée RUDOLFOVÁ

Rudolf Jan Nepomuk hrabě Bruntálský z Vrbna a jeho zápisky z roku 1819 (1821–1822)

Diplomová práce, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, Filosofická fakulta, Jihočeská universita, České Budějovice 2020, 98 stran textu, 10 stran obrazových a tabulkových příloh.

Předložená diplomová práce kolegyně Renée Rudolfové si vytkla „*...tři hlavní cíle, nejprve shrnout historii rodu Bruntálských z Vrbna včetně jejich hlavních rodových sídel, dále se práce zaměří na život Rudolfa Jana Nepomuka hraběte Bruntálského z Vrbna. Závěrečnou částí je analýza se zaměřením na edici osobních záznamů hraběte z roku 1819... .“* (Úvod, s. 8) Ve stručném Závěru celé práce pak autorka na s. 87 konstatuje, že se tyto vytčené úkoly „*podarilo splnit*“, což však nezaujatý oponent nemůže přijmout bez nemalých pochybností. Jak se tedy autorce podařilo popasovat se s vytčenými úkoly?

Nejprve je třeba zmínit strukturu práce a její hlavní zdroje. Heuristickým východiskem diplomového spisu R. Rudolfové se stala jak relativně četná sekundární literatura (včetně internetových zdrojů) věnovaná rodu Bruntálských z Vrbna, vzniku a proměnám jejich panství i hlavních sídel, tak i práce zaměřené na otázky spjaté s rozvojem průmyslové revoluce, podnikatelských činností a odborných zájmů (zejména v oboru hutnictví a železářství) i společenských a kulturních aktivit hraběte Rudolfa; dále autorka v práci využila především část cestopisných záznamů Rudolfa Jana Nepomuka z cest do Itálie a Dalmácie v letech 1819–1822, které jsou uloženy v RA Vrbnů v Moravském zemském archivu Brno.

Své pojednání si autorka rozdělila do čtyř výkladových kapitol (dále členěných na několik podkapitol). Diplomovou práci, kterou autorka doplnila o soubor deseti obrazových a tabulkových příloh, uvozuje dvoustránkový *Úvod* a stejně strohý jednostránkový *Závěr*.

Velmi stručná úvodní část spisu (s. 8–9) jen velmi rámcově nastiňuje zaměření a strukturu předložené práce i její východiska; zde postrádám především jakýkoli pokus o nástin metod zpracování či zhodnocení použitých zdrojů, zejména literatury, neboť na s. 51–54 R. Rudolfová předkládá přehledný popis alespoň pramenů (zápisků z cest), které tvoří jádro poslední kapitoly její práce. První kapitola (s. 10–20) přináší na základě literatury stručnou historii rodu Bruntálských z Vrbna. Autorka se zde vcelku zdařile vypořádala s komplikovanou a ne vždy zcela jednoznačnou genezí rodu, přesto se zde nabízí otázka, zda by nebylo smysluplnější více a podrobněji se zaměřit na osudy rodu a jeho představitelů v 18.

a 19. století a jejich pevné zasazení do celkového dobového kontextu, který v práci citelně postrádám.

Následující část práce (opět na základě literatury) předkládá základní informace o třech nejvýznamnějších rodových sídlech, tj. o Bruntále, Hořovicích a Holešově. Převažující charakter kompilace z literatury vtiskla autorka rovněž kapitole přibližující životní příběh klíčové postavy svého pojednání, hraběti Rudolfovi Janu Nepomukovi z Vrba (s. 29–44). Teprve poslední část pojednání kolegyně Rudolfové je založena takřka výhradně na práci s prameny (pomineme-li vcelku nadbytečný dílčí exkurs do problematiky dobového cestování a též stručný biogram /?/ císaře Františka I. na s. 46–51). Na s. 51–86 pak diplomantka předkládá přepis některých vybraných (!) částí z cestopisných záznamů hraběte Rudolfa s úvodním komentářem a s poznámkami zaměřenými na identifikaci osob a míst zmíněných v textu.

Při hodnocení předložené diplomové práce, bohužel, nelze pominout hojně nedostatky, nepřesnosti a chyby, které se nemohou neodrazit v jejím hodnocení. Oč se jedná?

Posuzovaná práce je poznamenána celou řadou formálních, gramatických, stylistických, řemeslných i koncepčních pochybení. Vedle již „tradičně neopravených“ překlepů, užívání majuskul a minuskul či interpunkce, práce obsahuje též některé stylisticky nešikovné formulace a slovní vazby i gramatické chyby (jako *pars pro toto* zde lze uvést v práci mnohokrát uváděné adjektivum „*komárenský*“ namísto *komárovský*, neboť je odvozeno od názvu obce Komárov nikoli Komárno). Rovněž poznámkový aparát jeví známky ne zcela odpovídajícího zvládnutí této fundamentální součásti odborné práce (= nedůsledné užívání zkrácených citací, resp. neznalost jejich vytváření, nestandardní a nejednotná podoba úplných citací), podobnými nedostatky trpí i závěrečný soupis použitých zdrojů, kde navíc některá zpracování citovaná v práci úplně chybí...

Tyto připomínky jistě nesvědčí o pečlivé práci autorky, což se projevilo i ve věcné, odborné rovině. K práci je možno vznést řadu věcných připomínek či zpřesnění – např. rodiště Jiřího z Poděbrad není dodnes tak jednoznačně určeno, jak by vyplývalo z textu na s. 24, podobně v „bitvě národů“ u Lipska proti sobě stanuly dvě velké koaliční armády, takže autorčino konstatování o vítězství rakouské armády by si jistě zasloužilo doplnění (s. 39), zpřesnění by jistě bylo zapotřebí i na s. 30 (pozn. 139) v případě vzniku a proměn Královské české společnosti nauk či na s. 35 (pozn. 165) v případě Královského českého stavovského technického učiliště, jež bylo založeno po vzoru pařížské École Polytechnique ustavené již v roce 1794 apod.

Závažnější připomínky lze vznést především z hlediska koncepce práce a uplatněných metod. Pokud jde o metody a teoretické uchopení práce, nic z toho jsem v práci nenašel (a snad jsem

dobře četl). Pouze v úvodu poslední kapitoly práce v rámci charakteristiky reprodukováného pramene diplomantka uvádí některé zásady uplatněné při přepisu zvoleného pramene. Problém však je, že nejenže zde neuvádí, proč a na základě jakých kritérií si vybrala dané zápisky k přepisu, ale navíc na s. 51 konstatuje, že se rozhodla pouze „...provést transliteraci vybraných pramenů s mnohými prvky vědecké edice“, což by zajisté bylo hodno bližšího vysvětlení. Autorka se zde soustředila především na bližší určení osob a míst zmíněných v reprodukováném textu, ovšem zatímco v poznámkách neváhá přesně lokalizovat i notoricky známá města (Řím, Verona apod.), tak naopak určení některých méně známých míst ponechává na čtenářích či je trošku i mystifikuje (viz pozn. 295, 296, 297, 298 a 307 – Dubrovník se opravdu nenachází „...250 km východně od Splitu“, vskutku neleží hluboko v Bosně).

Závažnější problém však představuje již samotné pojetí práce, která působí v konečném výsledku dosti disparátně. Zatímco prvních cca 45 stran podává na základě literatury stručné dějiny rodu se zaměřením na Rudolfa Jana Nepomuka a jeho mnohostranné aktivity, tak následující 46 stran je věnováno přepisu vybraných zápisů z cest hraběte Rudolfa po Itálii a Dalmácii. Ovšem bez jakékoli souvislosti – informace obsažené v těchto záznamech nebyly v předložené práci nikterak využity, celý jejich přepis tak působí spíše dojmem ilustrativní přílohy, z níž autorka při psaní své diplomové práce fakticky vůbec nevycházela, ačkoli řada informací z cestovních poznámek by se k tomu nabízela. Z hlediska koncepce práce zde též postrádám (již dříve zmíněný) širší kontext práce, její zasazení do společenských, politických, hospodářských i kulturních souvislostí českých zemí 18. a 19. století. Naproti tomu však autorka neváhá v poslední kapitole uvést stručný (a neúplný) dvoustránkový exkurs do problematiky cestování v 19. století bez jakékoli bližší vazby k cestám hraběte Bruntálského z Vrbna.

Je zřejmé, že diplomantka plně nevyužila potenciál, který se jí nabízel volbou bezpochyby zajímavého tématu diplomové práce – ať již z nedostatku času, z důvodů „mlčení“ zvolených pramenů či nedostatečné komunikace s vedoucí práce. Její pojednání tak zůstalo v lepším případě jen na půl cesty od původně deklarovaného cíle, aniž by to ovšem nějak reflektovala v závěrečném souhrnu.

Závěrem posudku mohu však konstatovat, že předložená práce Bc. Renée Rudolfové splňuje požadavky kladené na kvalifikační diplomové práce, a proto ji doporučuji k obhajobě, ale vzhledem k výše uvedeným připomínkám nemohu navrhnout její klasifikaci lepším stupněm než **d o b ř e**.